

Τὸ Θέατρο

Θίασος Κατερίνας Ἀνδρεάδη : «Ἀθῶες»—«Λόξες γυναικῶν».

Ἡ συμπαθῆς καλλιτέχνης κ. Κατερίνα Ἀνδρεάδη, συνεχίζοντας τὴν προσπάθειά της γιὰ τὴν ἐξύψωση τοῦ θεάτρου, μᾶς προσέφερε τὸν περασμένο μῆνα, μὲ τὴν ἐπιμέλεια ποὺ τὴν χαρακτηρίζει, ἓνα ἀπὸ τὰ ὠραιότερα ἔργα τῆς ἀμερικανικῆς λογοτεχνίας τὶς «Ἀθῶες» τῆς Λίλιαν Χέλμαν. Εἶχα παρακολουθήσει τὸ δράμα αὐτὸ στὸν κινηματογράφο ὅπου ὁ σκηνοθέτης, γιὰ λόγους ἀκατανόητους, τοῦ ἔδωσε ἓνα τέλος γλυκανάλατο κι' αὐθαίρετο. Στὸ θέατρο τὸ ἔργο τῆς Χέλμαν μᾶς παρουσιάστηκε, ὅπως εἶναι γραμμένο σ' ὅλη του τὴ δραματικότητα καὶ τὶς ποικίλες ἐναλλαγές του.

Στὸ ἔργο αὐτό, ἡ συγγραφεὺς θέλει νὰ δείξει τὴ δύναμη τῆς συκοφαντίας καὶ τὶς φοβερές της συνέπειες κι' οὐτὸ τὸ κατορθώνει χωρὶς καμμιά διδαχὴ, μόνο μὲ τὴ δράση καὶ τὶς ψυχολογικὲς συγκρούσεις. Ἡ ὑπόθεση εἶναι γνωστὴ : δυὸ νεαρές δασκάλες διευθύνουν ἓνα σχολεῖο καὶ γιὰ νὰ τὸ φέρουν στὴ σημερινὴ περιωπὴ του, πέρασαν ἀπὸ χίλια ἐμπόδια καὶ στερήσεις. Ἀνάμεσα στὶς μαθήτριες ποὺ φοιτοῦν, ὑπάρχει ἓνα κορίτσι διεστραμμένο, παθολογικὰ ἄρρωστο. Ἐπειδὴ οἱ δασκάλες του τὸ τιμωροῦν, ἀποφασίζει νὰ τὶς ἐκδικηθεῖ. Διαδίδει μὲ τέχνη, μὲ ὑποινιγμούς, μὲ ραδιουργίες, καμώνοντας πὼς ἡ ἴδια δὲ γνωρίζει τὶς τρομερές συνέπειες τῆς πράξεώς της, ὅτι οἱ δυὸ δασκάλες, ποὺ εἶναι καὶ οἱ διευθύντριες τοῦ σχολείου, ἔχουν μεταξύ τους μιὰ πολὺ ὑποπτη, ἐρωτικὴ φιλία. Κατορθώνει ἀκόμα νὰ πείσει τὶς συμμαθήτριές της γι' αὐτὸ καὶ τὶς ἐξαναγκάζει μὲ ἀπειλές καὶ μὲ χίλια ἐκβιαστικὰ μέτρα, νὰ ὁμολογήσουν κι' αὐτές τὸ γεγονός. Οἱ γονεῖς τῶν παιδιῶν ἔπειτα ἀπὸ μιὰ τέτοια καταγγελία, ἀποσύρουν τὰ παιδιά τους ἀπὸ τὸ σχολεῖο, ποὺ ἔτσι ἀρχίζει νὰ μοραίνεται. Οἱ δυὸ δασκάλες προστρέχουν στὰ δικαστήρια, μὴ μπορώντας ὅμως ν' ἀποδείξουν τὴν ἀθωότητά τους, καταστρέφονται ὀλικῶς καὶ ψυχικῶς. Στὴν τελευταία πράξη—ἔδῳ ἀκριβῶς ἡ συγγραφεὺς ἀναδεικνύεται σπάνιος ψυχολόγος—οἱ δυὸ κοπέλλες καθῶς κάθονται, ἢ μιὰ κοντὰ στὴν ἄλλη ἀπελπισμένες, ἀρχίζουν σιγὰ-σιγὰ νὰ καταλαβαίνουν βαθύτερα τὸ βάραθρο ὅπου ἔφθασαν. Καὶ ἡ μιὰ ἀπ' αὐτές, νοιώθει, μέσα στὸ ὑποσυνειδητό της, ὅτι τὸ αἶσθημα ποὺ εἶχε γιὰ τὴν ἄλλη, δὲν ἦταν ἀπλῶς μιὰ φιλία ἀγνή, γεμάτη ἐνδιαφέρον, ἀλλὰ ἔρωσ ποὺ συνειδητοποιεῖται. Μπρὸς στὴν φρικτὴ αὐτὴ ἀποκάλυψη ἡ δασκάλα αὐτοκτονεῖ. Στὸ τέλος θριαμβεύει ἡ ἀλήθεια, εἶναι ὅμως πιά ἄργά.

Ἡ Λίλιαν Χέλμαν χειρίστηκε τὸ θέμα της μὲ ἐξαιρετικὴ δεξιότητα καὶ λεπτότητα καὶ ὁ διάλογός της, θεατρικώτατος, χωρὶς ἐπαναλήψεις κάνει ἐντύπωση ἀπὸ μιὰ γυναῖκα. Οἱ τύποι της εἶναι ἄριστα διαγεγραμμένοι καὶ βαθύτατα ἀνθρώπινοι. Οἱ «Ἀθῶες» εἶναι ἓνα ἔργο ποὺ σὲ κάνει νὰ σκέπτεσαι, ποὺ δονεῖ τὴν ψυχὴ σου ἀπὸ συμπόνοια καὶ ποὺ ὁ θίασος Ἀνδρεάδη, παρουσίασε μὲ στοργὴ κι' ἐρμήνευσε συνολικὰ ἄριστα. Ἡ κυρία Ἀνδρεάδη μὲ τὸ τόσο ἀνθρώπινο παίξιμό της, εἶχε μιὰ ἀκόμα ἐπιτυχία στὸ ἐνεργητικὸ της καὶ ἡ κυρία Λέλα Ἡσαΐα κατενόησε τὸ ρόλο της καὶ τὸν παρουσίασε ἀνάγλυφα, ἐξαιρετὰ, ἠθοποιὸς μὲ πείρα, ἡ κυρία Καλογερίκου, ἰδίως στὴ δευτέρῃ πράξη, ὅπου ἦταν ἄψογη. Ἡ δις Θάλεια Καλλιγᾶ, ποὺ ἐγκατέλειψε τὸ «Βασιλικὸ Θέατρο» ἀνελάμβανε γιὰ πρώτη φορὰ σημαντικὸ ρόλο καὶ ἡ πρῶ-

τη αυτή εμφάνιση υπήρξε γενικά ικανοποιητική. Έποιξε με θέρμη και πάθος και είχε στιγμές πράγματι εξαιρετες. Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι μελλοντικά θα εξελιχθεί. Ο θίασος Άνδρεάδη μάς προσέφερε με τις «Αθώες» μιαν ανώτερη καλλιτεχνική απόλαυση.

Η κυρία Άνδρεάδη εκλείπει την καλοκαιρινή της περίοδο με μιὰ χαριτωμένη αμερικανική κωμωδία της Ραχήλ Κρόδερς: «Λόξες γυναικών». Είναι μιὰ κωμωδία ήθων, που σατυρίζει άρκετά τσουχτερά, χάρις στην πλοκή του και τόν έξυπνο διάλογό-του, την έπιπολαιότητα και την άδιαφορία μερικών συζύγων και μητέρων, που, άδιαφορώντας για τό σπίτι τους και την οικογενειακή τους γαλήνη, ασχολούνται με θεοσοφικά κηρύγματα και γενικώτερα με υποθέσεις που είναι έξω από την ιδιοσυγκρασία τους και την άποστολή τους. Η Βέρα Κέλλυ, που μάς παρουσιάζει ή συγγραφέυς είναι κι' αυτή ένα τέτοιο θύμα των ομάδων της Όξφόρδης και της θεοσοφιστικής κινήσεως, άταπατάται ότι βρήκε τό Θεό «μ έναν καινούργιο τρόπο» και για νά έπιτύχει στην προπαγάνδα της, παραμελεί την οικογένειά της. Τέτοιοι τύποι δεν βρίσκονται μονάχα πέρα άπ' τόν ώκεανό, αλλά ζούν, δυστυχώς, και μεταξύ μας. Έτοι οι «Λόξες γυναικών» είναι ένα τσουχτερό μάθημα για τις λόξες των διαφόρων έλληνίδων. Στο τέλος, ή Βέρα θεραπεύεται ριζικά, ξαναγουρίζει στον άνδρα της και στην κόρη της, ξαναβρίσκει τόν έαυτό της και την οικογενειακή της άποστολή.

Και τό έργο αυτό της άμερικανικής θεατρικής λογοτεχνίας—όπως και οι «Αθώες»—γραμμένο κι' αυτό από γυναίκα—περικλείει μέσα του τόν βαθύτερο ανθρώπινο πόνο, χάρις στη δριμεία σάτυρά του, τό πνεύμα του και τη συγγραφική δεξιότητα που παρουσιάζει ή Ραχήλ Κρόδερς τούς διαφόρους σπαρταριστούς τύπους της. Σ' όλη την κωμωδία τό πρωταγωνιστούν πρόσωπο είναι ή Βέρα, που ή κυρία Κατερίνα Άνδρεάδη ένεσάρκωσε πραγματικά και υπερέβη ίσως κάθε προηγούμενη δημιουργία της. Τις άπειρες ψυχολογικές αποχρώσεις, τό συγκινητικό αίσθημα μπρός την κόρη της και τόν άνδρα της, ή μοναδική καλλιτέχνης τά έρμήνευσε με κατανόηση και έξαρση, με μπριο άφάνταστο στην άρχή και πάθος συγκρατημένο στο τέλος. Οι άλλοι ήθοποιοί παρουσίασαν κι' αυτοί ένα ένδιαφέρον σύνολο, έκτός από ένα-δυό, που είτε από υπέρβολή, είτε από κακή έρμηνεία, γίνηκαν άφορμή νά διασπασθεί ή όλη άρμονία τή, εκτελέσεως. Η δισ Θάλεια Καλλιγιά, στο ρόλο της κόρης μάς έδωσε και πάλι την εύκαιρία νά ικανοποιηθούμε από τό πλούσιο ταλέντο της. Η κ. Ξανθάκη ήταν κι' αυτή έξαιρετη στο ρόλο της Σαρλότας. Ο κ. Άποστολίδης, ως σύζυγος της Βέρας, έπαιξε πράγματι άριστοτεχνικά, χωρίς καμμιά υπέρβολή, ψύχραιμα κι' αίσθηματικά συγχρόνως κι' απέδειξε για μιὰ φορά άκόμα πόσο μορφωμένος καλλιτέχνης είναι. Ικανός νά έρμηνεύση τούς πιο διαφορετικούς ρόλους με την ίδια πάντα έπιτυχία.